

**ВРХОВНИ СУД
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
Број: Кж-К-1/05
Бања Лука, 24.6.2005. године**

У ИМЕ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ!

Врховни суд Републике Српске у вијећу састављеном од судија Обрена Бужанина, као предсједника вијећа, те Горане Микеш и Вељка Икановића, као чланова вијећа, уз учешће записничара Мире Трифковић, у кривичном предмету против оптуженог К. С., због кривичног дјела убиство из члана 148. став 1. Кривичног закона Републике Српске, након одржаног претреса дана 24.6.2005. године, по рјешењу жалбеног вијећа овог суда број Кж-141/04 од 22.2.2005. године, којим је укинута пресуда Окружног суда у Бањој Луци број К-19/04 од 13.9.2004. године, у присуству Републичког тужиоца Б. С., оптуженог К. С. и његовог браниоца адвоката Б. Г., из Б. Л., донио је и истог дана објавио

П Р Е С У Д У

ОПТУЖЕНИ: К. С. звани К, син Р. и мајке Љ. рођене М., рођен ... у Б. Л. гдје је и стално настањен, Србин, држављанин Републике Српске и Босне и Херцеговине, писмен са средњом угоститељском школом, по занимању кувар неочењен, редовни војни рок служио, ЈМБ ..., неосуђиван, против њега се води кривични поступак пред судом БиХ због кривичног дјела прање новца из члана 209. став 2. Кривичног закона БиХ, налази се у притвору од 18.3.2004. године.

КРИВ ЈЕ

што је:

дана 8.3.2004. године око 13 часова у Бањој Луци у улици Равногорска број 8 на паркинг простору, у путничком возилу марке БМВ 520 плаве боје регистарски број ..., из пиштоља марке ЦЗ М-70 калибра 7,65 мм фабрички број ..., испуцао три метка у преднио главе оштећеног Б. Д., нанјевши му три прострелне ране пројектилама испуцаних метака, и то: рану са улазом у предјелу десне бочне стране горњег дијела врата а излазом у лијевом слепоочном потиљачном дијелу, рану у предјелу десне ушне шкољке а излазом у предјелу тјемена и рану са улазом у предјелу десног ока а излазом у лијевом слијепочном предјелу, због којих је, усљед разорења витално важних можданих центара одмах наступила смрт оштећеног.

Дакле, другог лишио живота

Чиме је починио кривично дјело убиства из члана 148. став 1. Кривичног закона Републике Српске,

па га суд на основу истог законског прописа, уз примјену одредби члана 28. и члана 37. Кривичног закона Републике Српске

ОСУЂУЈЕ

НА КАЗНУ ЗАТВОРА У ТРАЈАЊУ ОД 8 (ОСАМ) ГОДИНА

На основу члана 44. став 1. Кривичног закона Републике Српске, у изречену казну урачунава му се вријеме проведено у притвору од 18.3.2004. године па надаље.

На основу члана 62. став 1. Кривичног закона Републике Српске од оптуженог се одузима пиштољ марке ЦЗ ЦЗ М-70 калибра 7,65 мм фабрички број ..., као предмет употребљен за извршење кривичног дјела.

На основу члана 108. став 3. Закона о кривичном поступку, оштећени се са имовинско-правним захтјевом упућују на парницу.

На основу члана 99. став 1. Закона о кривичном поступку оптужени се обавезује да плати трошкове кривичног поступка у износу од 400,00 КМ, у року од 15 дана од правоснажности пресуде под пријетњом принудног извршења.

Образложење

Првостепеном пресудом Окружног суда у Бањој Луци број К-19/04 од 13.9.2004. године, оглашен је кривим оптужени К. С., због кривичног дјела убиство из члана 148. став 1. Кривичног закона Републике Српске (у даљем тексту: КЗ РС) и осуђен на казну затвора у трајању од 9 (девет) година, у коју казну је урачунато вријеме проведено у притвору од 18.3.2004. године па надаље, те му је изречена мјера одузимања пиштоља, као предмета употребљеног за извршење кривичног дјела. Оптужени је обавезан да плати трошкове кривичног поступка у износу од 400,00 КМ а оштећени су са имовинско-правним захтјевом упућени на парницу.

У поступку по жалби Окружног тужиоца Бања Лука и бранилаца оптуженог адвоката Заједничке адвокатске канцеларије у Б. Л., Б. Г. и Б. З., овај суд је рјешењем број Кж-141/04 од 22.2.2005. године укинуо првостепену пресуду због битне повреде одредаба кривичног поступка, те одредио одржавање претреса пред Врховним судом Републике Српске.

Након што је у складу са наведеним рјешењем, а у смислу члана одредбе 323. став 2. Закона о кривичном поступку (у даљем тексту: ЗКП), одржао претрес, ради

отклањања неправилности због којих је првостепена пресуда укинута, претресно вијеће овог суда је одлучило као у изреци из слиједећих разлога:

Није спорно да је оптужени К. С. критичног догађаја, дана 8.3.2004. године око 13 часова у Бањој Луци, лишио живота Б. Д. на начин што му је, док су се налазили у путничком возилу марке БМВ 520 регистарске ознаке ..., заустављеном на паркинг простору у улици Равногорска код броја 8, у предно главе испуцао три метка из пиштоља марке ЦЗ М-70 калибра 7,65 мм фабрички број ..., те пројектилама испуцаних метака нанио три прострелне ране (прецизно описане у изреци ове пресуде), услед којих је због разорења витално важних можданих центара наступила тренутна смрт. Овакво чињенично стање у погледу мјеста извршења дјела, начина извршења дјела и узрочне везе радњи оптуженог са наступјелом посљедицом смрти Б. Д., произлази из садржаја писменог доказног материјала о нађеним траговима приликом обављања увиђаја на лицу мјеста (које је тужилац изнио на главном претресу а чију вјеродостојност и законитост прибављања одбрана није оспорила), те налаза вјештака судско-медицинске струке и балистичара, који налази су као доказни материјал прихваћени након свједочења вјештака на главном претресу пред првостепеним судом.

Међутим, спорне су околности под којима је оптужени извршио радње пуцања из пиштоља са посљедицом смртоносног повређивања убијеног Б. Д., а које су од одлучног значаја за оцјену правног карактера тих радњи оптуженог.

У поступку изјашњавања о кривњи, након потврђивања оптужнице од стране првостепеног суда због кривичног дјела убиства из члана 148. став 1. КЗ РС, оптужени се изјаснио да није крив за дјело за које се оптужује.

У току главног претреса пред првостепеним судом и у току жалбеног поступка (у жалби и на претресу пред другостепеним судом), одбрана првенствено развија тезу да је оптужени наведене радње, којим је критичног догађаја лишио живота Б. Д., предузео бранећи свој живот од наметнуте присиле, коју ничим није скривио, од стране убијеног Б. Д., па слиједом тога заузима становиште да радње оптуженог, услед поступања у нужној одбрани, немају карактер кривичног дјела, а да у најгорем случају могу представљати прекорачење нужне одбране у извршењу кривичног дјела убиства (чиме одбрана пледира на постојање основа за блаже кажњавање, односно ослобађање од казне). Надаље, у неповољнијој варијанти за оптуженог, према изнесеном становишту одбране, радње оптуженог, којим лишава живота Б. Д., имају обиљежје кривичног дјела убиства на мах из члана 150. КЗ РС, јер су предузете у стању јаке раздражености у које је оптужени, без своје кривице, доведен тешким злостављањем од стране убијеног.

Након анализе и садржајне оцјене доказа оптужбе и одбране изведених на главном претресу, чије извођење на претресу пред овим судом није поновљено, по одлуци вијећа и уз сагласност странака у смислу одредбе члана 323. став 2. ЗКП-а, овај суд налази да је правилно утврђење првостепене пресуде по коме се у радњама оптуженог, описаних у изреци пресуде, стичу сва битна обиљежја кривичног дјела убиства из члана 148. став 1. КЗ РС, а да су неутемељене тврдње одбране да је убиство извршено под околностима које искључују постојање кривичног дјела (у нужној одбрани) као и тврдња да су извршење дјела пратиле привилеговане околности таквог карактера да услед њих извршено убиство има блажи облик (убиство на мах), или

такве околности које пружају могућност блажег кажњавања или ослобађања од казне за кривично дјело убиства у основном облику (прекорачење нужне одбране).

Наиме, тезу о одбрамбеном карактеру радњи оптуженог при извршењу убиства, одбрана темељи на исказу оптуженог датом у својству свједока на главном претресу. Објашњавајући околности које су непосредно претходиле предузимању радњи пуцања из пиштоља, оптужени тврди да је, након злостављања којем је био изложен дужи временски период од стране убијеног Б. Д. ради изнуде новца, критичног догађаја, Б. Д. вршио притисак на њега да му плати 1.600,00 КМ, које му је дуговао по основу изнуђеног међусобног договора, да би га Б. Д. заштитио од К. Д., који се бави изнуђивањем новца, а који је сазнао да оптужени има новца. Одлучан у намјери да га принуди да му преда наведени износ новца тог дана га је, тврди, физички и психички злостављао на начин што га је већ при првом сусрету испред пицерије „Мацио“ урадио ногом у главу (од ког ударца му је пукла доња усна), а у току вожње га је пар пута ударио лактом у ребра и шаком у прса, потом га је возао по граду са везаним црним повезом преко очију наредивши му да у току вожње држи спуштену главу између ногу, да га је везаних очију увео у неку просторију а затим га мучио, тако што га је положио на равну подлогу, скинуо му патике и чарапе и прислањао му на табане жицу под напоном електричне струје. Непосредно пред чин убиства, Б. Д. му се, закључивши да му он избегава дати новац, обратио питањима зашто га завлачи, кога фолира и да ли је свјестан шта ће да му уради, а потом је однекуд извадио пиштољ (који му је он дао тог дана на име дјела дуга представљајући да је исти украо од оца), репетирао га, прислонио на његову главу питајући какав је то осјећај. Пријетио му је да ће му изударати мајку, рекао да га новац више не интересује и да ће га убити, стављао му цијев пиштоља на главу и у уста, говорећи да ће га упуцати те да има још пар секунди живота, а потом је рекао да неће да прља ауто, па му оставља још десет минута док не оду на Шехитлуке, гдје ће га мучити и потом убити, а последице ће тражити новац од његових родитеља који ће због тога морати продати стан и изаћи на улицу. Истиче да је био убјеђен у то да ће он то и уредити, и да се тресао од страха док му је прислањао пиштољ. У једном тренутку, када је Б. Д. ставио пиштољ код мјењача и хтио да упали возило, он је зграбио пиштољ, у ком моменту се Б. Д. цијелим тијелом окренуо према њему и десном руком покушао да га ухвати за руку у којој је држао пиштољ, али се он извукао до краја сувозачевих врата подигао пиштољ у висини својих груди и рамена и тако повлачећи се до сувозачевих врата испуцао један метак, потом зажмирио и испуцао још два метка прије него што је напустио возило. Појашњава да је у тренутку пуцања, Б. Д. десном руком и цијелим тијелом био окренут према њему (видио је комплетно тијело) али не зна како је била окренута глава Б. Д.

Критички цијенећи изнесене наводе у исказу оптуженог у вези са садржајем навода његовог исказа у цјелини, као и у међусобној повезаности тог исказа са увиђајном документацијом (записник о увиђају и фотодокументација лица мјеста), првостепена пресуда закључује да радње оптуженог критичног догађаја, којим врши убиство Б. Д. нису извршени у стању нужне одбране, одбацујући тиме као неуверљиву тврдњу оптуженог да је у тренутку предузимања тих радњи био изложен нескривљеном нападу од стране убијеног. Правилност таквог закључка првостепене пресуде одбрана у жалби и на претресу пред овим судом оспорава уз аргументацију да тврдње у исказу оптуженог о поступању у нужној одбрани нису оборене доказима оптужбе, те да је чињенично стање, на коме је заснован наведени закључак првостепене пресуде мањкаво, јер није провјерена одбрана оптуженог у том сегменту,

ради чега је у жалби предложено извођење доказа реконструкцијом догађаја уз судјеловање вјештака судске медицине и балистичара, како би се утврдио положај оптуженог и убијеног Б. Д. у моменту пуцања и редосљед наношења повреда.

Приговори одбране, по оцјени овог суда, су неосновани, аргументи наведени у прилог изнесених тврдњи о мањкавости чињеничке основе првостепене пресуде су неприхватљиви, па се тиме провођење предложеног доказа показује непотребним.

Наиме, код неспорне чињенице да је оптужени власник пиштоља којим је дјело извршено, а који је, према његовој тврдњи, убијени Б. Д. употребио при извршењу напада на њега, од одлучног значаја за утврђење постојања нужне одбране, је првенствено чињенично питање да ли је наведени пиштољ био у посједу Б. Д., како то оптужени тврди. Првостепена пресуда закључује, а који закључак, након оцјене исказа оптуженог у вези са осталим provedеним доказима у свјетлу карактера међусобних односа између оптуженог и убијеног, прихвата и овај суд, да убијени Б. Д. критичног догађаја, није био у посједу предметног пиштоља. Околности које су претходиле догађају оптужени представља као стање у коме је он био у дужем периоду, а нарочито критичног догађаја, изложен континуираном притиску и пријетњама Б. Д. да му преда новац. Понашање оптуженог јасно манифестује његову одлучност да избјегне предају новца. Нелогична је и неувјерљива његова тврдња да је у таквим околностима, у којима је изложен изнуди новца, приликом првог сусрета тог дана убијеном Б. Д. предао пиштољ на име дијела дуга представљајући да је пиштољ украо од оца. Та одлучност да избјегне предају новца се несумњиво манифестује кроз његово понашање када (према његовом признању) обмањујући Б. Д. представља да нема новца (иако га је имао у сефу отвореном код банке на име свједока Ш. С.) и обећавајући исплату водио га у Загреб а потом критичног дана на различита мјеста у Бањој Луци, уз лажно увјеравање да треба преузети позајмљени новац (прво од брата у Загребу, потом од мајке, те од оца који је наводно новац позајмио од неке жене). На тај начин оптужени је без сумње намјеравао оставити утисак код Б. Д. да нема новца а да није у могућности до њега доћи ни позајмицом, да би тиме утицао на стварање одлуке код њега да одустане од даље изнуде новца. У ситуацији коју карактерише упорност Б. Д. у настојању да изнуди наведени новац од оптуженог, те одлучност и истрајност оптуженог да му тај новац не преда, онда се намеће логичан закључак да је оптужени критичног догађаја, предметни пиштољ носио са собом под мотивом да лиши живота Б. Д., а не да би исплатио дио дуга на који се, под принудом, обавезао Б. Д. На такав закључак упућује и исказ свједока Ш. С. (дат на главном претресу) у дијелу у коме наводи да је средином фебруара тај пиштољ (који је код њега био на чувању) предао отуженом на његов захтјев, којом приликом му је оптужени рекао да има проблема и да га неко (не прецизирајући ко) „гања“, те исказ истог свједока у истрази и на главном претресу у дијелу у коме наводи да му је оптужени при сусрету након убиства рекао „убио сам оног гада, убио сам „Прду“ јер нисам дозволио да ми више изнуђује новац и да ме малтретира.“

Код утврђења да убијени Б. Д. није био у посједу пиштоља, неодржива је и тврдња оптуженог којом представља да је у току трајања напада од стране Б. Д., искористио тренутак његове непажње па узео пиштољ (који је он одложио код мјењача), и повлачећи се према вратима сувозача испуцао три метка у моменту док је Б. Д. био окренут према њему предњом страном тијела, покушавајући да му десном

руком одузме пиштољ. На нелогичност такве тврдње указује и положај у коме је на сједишту возила затечено мртво тијело убијеног Б. Д. Тај положај тијела упућује на закључак да је у тренутку пуцања Б. Д. мирно сједио лицем окренут према предњој страни возила. Дакле, није очекивао, нити уочио да оптужени предузима радњу пуцања из пиштоља. Надаље, стрелни правац задобијених повреда главе док убијеног (улазни отвори с лијеве бочне и предње стране, а излазни отвори повреда с лијеве тијемене и слијепочне потиљачне главе) указују на бочни положај главе убијеног у односу на уста цијеви, у тренутку пуцања чиме је без упоришта тврдња оптуженог да је предњом страном тијела Б. Д. био окренут према њему у тренутку пуцања.

Како су околности под којима оптужени предузима радњу пуцања из пиштоља са последицом лишења живота Б. Д., у довољној мјери разјашњене оцјеном изведених доказа од стране првостепеног суда, која је резултирала закључком да убијени Б. Д. критичног догађаја није био у посједу предметног пиштоља, показује се непотребним и сувишним провођење доказа реконструкцијом догађаја, па је овај доказни приједлог одбране (истакнут у жалби и на претресу пред овим судом), одбијен као неоснован.

Аргументима одбране, истакнутим у жалби и на претресу пред овим судом не може се довести у питање правилност закључка првостепене пресуде, и валидност датог образложења за такав закључак, да радње оптуженог критичног догађаја, којим врши убиство немају привилеговани облик кривичног дјела убиства прописаног у одредби члана 150. КЗ РС као убиство на мах.

Наиме, одредба члана 150. КЗ РС привелегије само она убиства која су извршена неконтролисано, под пресијом ванредног душевног стања израженог у јакој раздражености, које је испровоцирао убијени нападом, или тешким вијећањем, или тешким злостављањем, које извршилац убиства није скривио. Дакле, за постојање овог облика кривичног дјела, поред обиљежја кривичног дјела убиства почињеног с умишљајем, потребно је да се кумулативно остваре и други конститутивни елементи који се манифестују у томе да је убиству претходио напад или тешко вријећање или тешко злостављање од стране убијеног, а који нису скривљени од извршиоца дјела, да су такве провоцирајуће радње убијеног проузроковале јаку раздраженост извршиоца дјела усљед које он, без критичког расуђења, у тренутку доноси одлуку и врши убиство.

Слиједећи тврдње у исказу оптуженог као свједока, те упућујући на исказ свједока Ш. С. и К. Љ., те налаз и мишљење вјештака неуропсихијатра, примаријус др Б. С., одбрана у жалбеном поступку развија тезу да је оптужени убиство починио на мах, у стању јаке раздражености, изазване тешким злостављањем од стране убијеног Б. Д., а које оптужени није скривио. У том смислу су упућене замјерке првостепеном суду да је погрешном оцјеном наведених доказа, извео погрешан закључак по коме нису остварене наведене привилеговане околности.

Изнијето становиште одбране нема упориште у садржају проведених доказа (укључујући и доказе које одбрана апострофира), нити се с обзиром на разлоге у образложењу побијане пресуде може основано приговорити правилности оцјене доказа. Наиме, тврдње оптуженог у сказу о предузетим облицима принуде од стране убијеног Б. Д., који би у укупности имали карактер тешког злостављања, нема подлогу

у садржају проведених доказа. Тако за тврдњу да је оптужени био изложен мучењу у облику стављања на табане жице под напоном електричне струје није поткрепљено нити једним доказом (директним или посредним), као ни тврдња о злостављању у облику вожње по граду са везаним црним повезом преко очију, у сагнутом положају са главом спуштеном између ногу. Искази свједока К. Љ. и Ш. С. потврђују да је оптужени критичног догађаја имао повреду у предјелу главе (за коју оптужени тврди да је нанесена ударцем ногом од стране Б. Д.), међутим када се има у виду разлика у овим исказима и исказу оптуженог, у погледу карактера повреде и локалитета повреде, те близак однос ових свједока са оптуженим (свједок К. Љ. је мајка оптуженог а свједок Ш. С. му је близак пријатељ), онда се не може прихватити као вјеродостојна тврдња у тим исказима, да је оптужени заиста имао наведену повреду. Тако оптужени тврди да се та повреда огледала у расјекотини доње усне с унутрашње стране, а свједок К. Љ. наводи да је уочила повреду у виду отекуће ока и огреботине изнад горње усне с лијеве стране, и да је на сивој дукс мајици уочила прскотине крви, те на панталонама флеку крви, док свједок Ш. С. изјављује да је на челу уочио црвену флеку, која је изгледала свјежа. О повредама које је уочила свједок К. Љ. и траговима крви свједок Ш. С. се не изјашњава, иако је био у друштву са оптуженим након момента, који оптужени означава као тренутак повређивања, па би било логично очекивати да је те трагове уочио, уколико су постојали. Тврдње у исказу свједока Ш. С. о карактеру повреде, оптужени (при унакрсном испитивању) објашњава као преувеличавање, прецизирајући да је у питању повреда усне с унутрашње стране, па тиме нија била видљива. Имајући у виду изнесене противрјечности у исказима оптуженог и наведених свједока, овај суд прихвата закључак првостепене пресуде о неувјерљивости тих исказа, који очигледно представљају конкструкцију мотивисану жељом да се олакша положај оптуженог с аспекта кривичне одговорности за извршено убиство. С обзиром на изнијето, у недостатку доказа објективне природе за наведену повреду, тврдња оптуженог да му је убијени Б. Д. критичног догађаја ударцем ногом нанио повреду главе, се показује неоснованом.

Код утврђења да убијени Б. Д. критичног догађаја није био у посједу поштоља којим је извршено убиство, нема мјеста тврдњи одбране да је оптужени непосредно прије догађаја био изложен принуди у облику озбиљне пријетње пиштољем (стављањем цијеви пиштоља на главу и у уста). У прилог изнијетом закључку говори и исказ свједока Ш. С. на главном претресу, када наводи да му је оптужени, док су се возили у ауто након догађаја, испричао да му је Б. Д. пријетио да ће га стварно поломити, палити на струју и слично, али му није помињао да је то стварно и урадио. Дакле након догађаја оптужени овом свједоку, коме је повјерио да је извршио убиство, није помињао наведене облике физичке принуде и пријетње уз употребу пиштоља, што у недостатку увјерљивих доказа, одбрану, засновану на тврдњи о наведеним облицима принуде, чини неутемељеном.

Оптужени је, нема сумње, био изложен принуди од стране убијеног Б. Д. израженој у облику пријетњи, а у циљу изнуђивања новца. Такав закључак директно произлази од исказа оптуженог и свједока Ш. С., а на посредан начин произлази из исказа свједока С. В. и К. Д., када се изјашњавају о природи односа између оптуженог и убијеног, из кога произилази и мотив извршеног убиства.

Наиме, није спорно да се убијени Б. Д. бавио принудним утјеривањем дугова за друга лица, и да је био ангажован од власника фирме која се бавила прањем

новца и која је фиктивно била регистрована на име оптуженог, да изнуди новац које је оптужени присвојио са рачуна те фирме, те да је у вези са таквим ангажманом убијеног Б. Д., дошло до договора (по тврдњи оптуженог наметнутог озбиљном пријетњом), између оптуженог и Б. Д., по коме се оптужени обавезао половину присвојеног новца дати убијеном, а овај ће га заштитити од других принудних утјеривача дугова и представити да оптужени нема новац, па да га је он физички поломио и мучио, а да би то било увјерљиво оптужени се једно вријеме неће појављивати у јавности. Према тврдњи оптуженог (коју потврђује и свједок Ш. С. на темељу сазнања до којих је дошао од оптуженог), преузету обавезу је извршио, након чега су услиједили нови захтјеви Б. Д. за исплату новца уз пријетњу, које је оптужени покушао избјећи, док према исказу свједока С. В. и К. Д., те оштећеног Б. Д.¹ оптужени није измирио у цијелости преузету обавезу, избјегавајући исплату остатка новца.

Дакле, у периоду који је претходио убиству оптужени је био изложен пријетњи од стране убијеног Б. Д., ради изнуђивања новца, при чему му је Б. Д. стављао до знања да ће га физички поломити и мучити ако новац не исплати. У настојању да избјегне исплату траженог новца, оптужени представља Б. Д. да нема новац и предузима радње којима покушава оставити утисак да настоји новац обезбједити кроз позајмицу. Како је захтјев за исплату био учесталији, то оптужени схвата озбиљност пријетњи, што код њега изазива осјећање страха да ће Б. Д. остварити пријетње и учинити му зло којим пријети, па одлучан у томе да се не повинује изнуди за исплату новца, а схвативши да ће Б. Д. истрајати у изнуди, код оптуженог негативно осјећање страха, прераста у гњев према Б. Д. (који га је држао у страху), па излаз из такве ситуације налази у одлуци да га лиши живота. У тренутку извршења дјела, према налазу и мишљењу вјештака психијатра З. Р. др Н., оптужени се налазио у афекту гњева, усљед чега су његове способности да схвати значај дјела и могућности управљања поступцима биле смањене али, не и у битном степену. Такво душевно стање не одражава интензитет афективног стања супстанцираног у јакој раздражености, па тиме није остварен овај конститутивни елеменат убиства на мах. Радње које је убијени Б. Д. предузимао према оптуженом, у виду пресије захтјева за исплату новца праћених пријетњом, у суштини представљају злостављање, међутим, објективно посматрано, нису имале карактер тешког облика злостављања које би проузроковало такво афективно стање, изражено у јакој раздражености, у коме би оптужени без критичког расуђивања у тренутку донио одлуку и извршио убиство. Ово из разлога што такав облик и интензитет принуде није неодољивог карактера јер му је и временски остављао могућност да се не повинује извршиоцу принуде те нађе прихватљиву и допуштenu опцију за излаз из ситуације у коју је доведен. Коначно, за привилеговано убиство извршено у јакој раздражености законом је постављен услов да провоцирајуће радње убијеног којима се извршилац доводи у стање јаке раздражености, нису скривљене од стране извршиоца дјела. У конкретном случају не може се прихватити становиште одбране да провоцирајуће радње убијеног Б. Д., оптужени није скривио (и под претпоставком да имају карактер тешког злостављања), јер из садржаја исказа свједока (укључујући и исказ оптуженог као свједока), произлази да се оптужени, повиновао изнуди, мотивисан тиме да задржи дио, противправно присвојеног новца, и обезбједи себи заштиту у личности убијеног Б. Д. од других принудних утјеривача дугова, а не због интензитета и степена озбиљности пријетње, под којом прихвата изнуду. На тај начин је допринјео конфликтној ситуацији, насталој усљед његовог става да у коначном избјегне исплату новца, на коју

се под пријетњом обавезао, због тога је био изложен пресији убијеног Б. Д. за исплату новца уз озбиљне пријетње.

Замјерке одбране закључку првостепеног суда у погледу степена очуваности вољне компоненте психичког односа оптуженог према дјелу, заснованом на налазу и мишљењу љекара психијатра З. Р. др Н., се не могу прихватити као основане, јер је правилном оцјеном овог доказа и њему противрјечног (у овом сегменту), налаза и мишљења вјештака примаријус др Б. С., првостепени суд извео правилан закључак у погледу степена очуваности свјесне и вољне компоненте психичког односа оптуженог према дјелу, о чему су у образложењу дати увјерљиви разлози за такву оцјену, које као мјеродавно образложење прихвата и овај суд у цјелости.

На основу изложеног овај суд налази да су неосновани приговори жалбе браниоца оптуженог засновани на тврдњи о погрешно и непотпуно утврђеном чињеничном стању, те повреди кривичног закона у облику погрешне правне оцјене дјела, јер по оцјени овог суда на темељу потпуно и правилно утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је радње оптуженог при извршењу дјела правилно оквалификовао као кривично дјело убиство из члана 148. став 1. КЗ РС.

Правилно жалба браниоца оптуженог указује на то да захтјев садржан у одредби члана 260. ЗКП-а, у погледу начина вођења записника о главном претресу (дословно унијети цијели ток главног претреса), подразумјева обавезну примјену правила садржаног у члану 66. став 1. ЗКП-а о снимању предузетих радњи у кривичном поступку уређајем за звучно снимање, јер само такав начин вођења записника обезбјеђује потпуно дословно (од ријечи до ријечи) уношење тока главног претреса. Слиједом тога основан је и приговор ове жалбе, заснован на тврдњи да је повредом цитираних одредби у поступку доношења првостепене пресуде, почињена битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 303. став 2. ЗКП-а, релативног карактера, када је о току главног претреса писан записник и при томе нису унесени потпуно сви детаљи изведених радњи на главном претресу. Међутим, када се има у виду суштина и значај детаља који нису забиљежени у једном дијелу записника о главном претресу (није означена садржина свих постављених питања, записник је у неким сегментима диктиран у трећем лицу) на које жалба указује, по мишљењу овог суда почињена повреда одредаба кривичног поступка, због начина вођења записника о главном претресу, није имала стварни штетни одраз на правилност донесене пресуде.

Одлуку о казни изреченој првостепеном пресудом, овај суд је цијенио у вези са приговорима жалби Окружног тужиоца и браниоца оптуженог, те налази да је основана тврдња жалбе браниоца о строгости казне затвора изречена оптуженом за почињено дјело, док се супротна тврдња жалбе тужиоца не може прихватити.

Наиме, правилно жалба браниоца оптуженог указује да је првостепени суд пропустио цијенити смањену урачунљивост оптуженог при извршењу дјела, као околност олакшавајућег карактера значајну за одмеђавање казне. Надаље, бјекство оптуженог након извршења дјела представља саставни дио његове одбране, па се не може цијенити као отежавајућа околност, какав карактер тој околности даје првостепена пресуда. Супротно становишту жалбе тужиоца, овај суд налази да је првостепени суд правилно утврдио и оцјенио као олакшавајућу околност чињеницу да

је оптужени био изложен изнуди новца од стране убијеног Б. Д. Међутим по оцјени овог суда, овакав допринос жртве извршењу дјела, није у довољној мјери дошао до изражаја као олакшавајућа околност при одмјеравању казне, с обзиром на степен друштвене опасности таквог противправног чињења (изнуде) управљене према оптуженом, које је било повод за извршење дјела. Када се овој околности да одговарајући значај, те узме у обзир као олакшавајућа околност душевно стање оптуженог у вријеме извршења дјела, која се огледа у смањеним способности схватања дјела и смањеним могућностима управљања поступцима (коју чињеницу првостепени суд није узео у обзир), и исте цијене у међусобној повезаности са олакшавајућим околностима које је првостепени суд утврдио на страни оптуженог и на које се позива у образложењу пресуде (ранија неосуђиваност, младост, искрено кајање, лоше здравствено стање и овисност о наркотицима), онда, по оцјени овог суда казна затвора у трајању од 8 (осам) година представља адекватну мјеру казне тежини почињеног дјела и степену кривичне одговорности оптуженог. Казна затвора у наведеном трајању представља потребну, али и довољну мјеру казне да би се остварила сврха кажњавања прописана одредбом члана 28. КЗ РС, у свим њеним сегментима.

Записничар
Мира Трифковић

Предсједник вијећа
Обрен Бужанин

ПОУКА О ПРАВНОМ ЛИЈЕКУ: Против ове пресуде дозвољена је жалба трећестепеном вијећу Врховног суда РС у року од 15 дана од дана пријема преписа пресуде.

За тачност отправка овјерава
Руководилац судске писарнице
Братић Душанка